

**Verslag van de “raadpleging van de betrokken
elektriciteitsondernemingen met betrekking tot de
beslissende elementen van de ontwikkeling
voorzien in het toekomstig tariefvoorstel”**

30 juni 2015

INHOUDSTAFEL

1	Inleiding	3
2	Reacties bij het "Algemeen kader" en de raadplegingsprocedure	4
3	Reacties bij "Evolutie kosten, opbrengsten en vergoeding"	5
4	Reacties bij "Algemene principes kostenallocatie en tarieven"	8
4.1	Algemene principes	8
4.2	Allocatie tussen tarieven voor injectie en afname	9
4.2.1	Benchmarking.....	10
4.3	Aansluitingstarieven.....	11
4.4	Tarieven voor het beheer en de ontwikkeling van de netinfrastructuur...11	
4.4.1	Verdeelsleutel tussen tarieven voor maandpiek, jaarpiek en ter beschikking gesteld vermogen.....	11
4.4.2	Tarief voor jaarpiek en tarief voor maandpiek	12
4.4.3	Tarief voor "ter beschikking gesteld vermogen" aan de rechtstreeks op het net aangesloten industriële gebruikers	15
4.4.4	Evolutie van het tarief voor het vermogen ter beschikking van de distributienetbeheerders	18
4.5	Tarieven voor het beheer van het elektrisch systeem.....	19
4.6	Tarieven ter compensatie van de onevenwichten	19
4.7	Tarief voor marktintegratie	20
4.8	Compensatie van actieve verliezen in het federaal transportnet	20
5	Reacties bij "Openbare dienstverplichting, heffingen en toeslagen"	20
6	Conclusies	20

1 INLEIDING

Zoals bepaald in de overeenkomst (art.2§1) over de procedure voor de indiening en goedkeuring van de tariefvoorstellen en de voorstellen tot wijziging van de tarieven afgesloten op 25 augustus 2014 tussen de CREG en Elia (zie: <http://www.elia.be/nl/users-group/archief/Publieke%20consultaties/structure-tarifaire>), dient de netbeheerder voorafgaand aan de indiening van het tariefvoorstel een raadpleging van de betrokken elektriciteitsondernemingen te organiseren. Deze raadpleging heeft betrekking op de beslissende elementen van de ontwikkelingen voorzien in het toekomstige tariefvoorstel. De netbeheerder dient ook een raadplegingsverslag op te stellen waarin wordt uitgelegd waarom al dan niet rekening werd gehouden met de geformuleerde opmerkingen. De opmerkingen van de geraadpleegde partijen en het raadplegingsverslag worden bij het tariefvoorstel gevoegd.

Het doel van dit document is om de leden van de Users' Group evenals alle betrokken ondernemingen, te informeren over de beslissende elementen van de ontwikkelingen voorzien in het toekomstige tariefvoorstel, teneinde de visie van de betrokken stakeholders te kennen. In een eerder stadium werd reeds in het kader van het opstellen van een nieuwe tariefmethodologie een openbare raadpleging georganiseerd door de CREG, zoals wettelijk voorzien in artikel 12 van de Elektriciteitswet van 29 april 1999. Dit document bevatte een high-level beschrijving van de concepten die deel uitmaakten van het voorstel voor aanpassing van de tariefstructuur. In navolging van deze raadpleging werden de aanpassingen opgenomen in een aangepast ontwerp van besluit, dat op 1 december aan de Kamer van volksvertegenwoordigers werd bezorgd. Gelet op het feit dat er geen verdere reacties vanwege de Kamer werden ontvangen en omdat de wettelijke voorziene voorbereidende procedure terzake afgehandeld werd, nam de CREG op 18 december 2014 het besluit tot vaststelling van "de tariefmethodologie voor het elektriciteitstransmissienet en voor de elektriciteitsnetten met een transmissiefunctie" (hierna "tariefmethodologie") aan.

Het doel van deze raadpleging georganiseerd door Elia is om de leden van de Users' Group evenals alle betrokken ondernemingen, te informeren over de beslissende elementen van de ontwikkelingen voorzien in het toekomstige tariefvoorstel, teneinde de visie van de betrokken stakeholders te kennen.

Het raadplegingsdocument¹ werd aan de betrokken elektriciteitsondernemingen ter raadpleging voorgelegd. Deze liep van maandag 20 april tot en met maandag 4 mei 2015 18u00. In het document werd vermeld dat de reacties van de geraadpleegde partijen op naam worden meegedeeld aan de CREG en dat een partij echter kan aanvragen dat zijn reactie anoniem verwerkt wordt in het raadplegingsverslag dat ter beschikking gesteld wordt van alle geraadpleegde partijen.

Elia heeft in het kader van de raadpleging reacties ontvangen van 16 respondenten, waarbij 1 respondent heeft gevraagd dat zijn reactie anoniem wordt verwerkt.

De niet-anonieme respondenten zijn de volgende:

- Anode N.V.
- Belgian Demand Response Association (hierna 'BDRA' genoemd)
- Belgian Offshore Platform (hierna 'BOP' genoemd)
- COGEN Vlaanderen
- EANDIS
- EDORA
- FEBEG
- FEBELIEC
- Fluxys N.V.

---

¹ Het raadplegingsdocument kan worden geraadpleegd via de publieke website van de Elia Users' Group: <http://www.elia.be/en/users-group/Public-Consultation>

Ineos ChlorVinyls Belgium N.V. (hierna 'Ineos' genoemd)
INFRABEL
GABE
ODE
Thy-Marcinelle S.A.
Lampiris N.V.

GABE verwijst naar de opmerkingen die ze geformuleerd heeft bij de raadpleging die gehouden werd in juni 2014 over het 'voorstel van Elia tot wijziging van de tariefstructuur'. De ontvangen reacties worden zoveel als mogelijk behandeld volgens dezelfde structuur als terug te vinden in het raadplegingsdocument. Sommige reacties hebben echter betrekking op verschillende onderdelen van het raadplegingsdocument waardoor het niet steeds mogelijk is om de structuur van het raadplegingsdocument te volgen.

2 REACTIES BIJ HET “ALGEMEEN KADER” EN DE RAADPLEGINGSPROCEDURE

Samenvatting van de ontvangen reacties:

Een groot deel van de respondenten (EDORA, FEBEG, FEBELIEC, Eandis, BOP, COGEN Vlaanderen, ODE en Ineos) hebben opmerkingen geformuleerd over het algemeen kader van de raadpleging en de procedure voor de vaststelling van de tarieven.

EDORA, FEBEG, Eandis, BOP en ODE zijn van oordeel dat de raadpleging, gezien de complexiteit van de materie, van te korte duur was om er optimaal op te kunnen antwoorden. FEBEG beaamt wel dat alleen al het feit dat deze raadpleging gehouden werd een positieve evolutie van het proces is.

Verschillende respondenten (EDORA, FEBEG, Eandis, BOP, COGEN Vlaanderen, Ineg en ODE) betreuren ook dat de raadpleging betrekking heeft op principiële tariefelementen, die niet toegelicht worden met details, becijferde waarden of tariefvorken. Dit maakt het volgens hen moeilijk om een inschatting te maken van de concrete impact van het tariefvoorstel op de betrokken klanten, van het relatieve belang van de diverse tarieven, en van de relevantie van de gehanteerde hypothesen.

FEBEG vraagt om het proces voor de goedkeuring van het tariefvoorstel transparanter te maken door het hele tariefvoorstel en alle documenten die betrekking hebben op deze raadpleging te publiceren. Zowel FEBEG als Eandis wensen dat er informatie over de essentiële stappen van het proces gepubliceerd wordt op de website van Elia.

Verschillende respondenten (FEBEG, Eandis, BOP, COGEN Vlaanderen, Ineos en ODE) wensen dat er in de goedkeuringsprocedure voor het tariefvoorstel voldoende tijd zou worden voorzien om de toekomstige tarieven concreet te implementeren vanaf het ogenblik dat ze door de CREG zijn goedgekeurd. Het kan immers gebeuren dat de goedkeuring in december valt, enkele dagen voordat de nieuwe tarieven van kracht worden. FEBEG, FEBELIEC en Eandis stellen een operationele procedure voor om een antwoord te bieden op deze bekommernis.

Visie van Elia:

Wat de duur van de raadpleging betreft, is Elia zich ervan bewust dat de duur van de raadpleging misschien wel kort leek. De raadpleging is echter een onderdeel van een bijzonder complex proces, dat zelf volgens een zeer strakke planning verloopt. Elia heeft, gezien de omstandigheden, de toepasselijke regelgevende teksten en de akkoorden met de CREG op dit vlak zo goed mogelijk toegepast.

Dat er geen details, becijferde waarden of tariefvorken gegeven zijn, kan worden toegeschreven aan het feit dat de raadpleging betrekking had op de beslissende elementen van de ontwikkelingen voorzien in het toekomstige tariefvoorstel en niet op het bedrag van de tarieven zelf, zoals bepaald

in artikel 2 § 1 van het akkoord over de procedure voor de indiening en goedkeuring van de tariefvoorstellen en de voorstellen tot wijziging van de tarieven. De wijzigingsvoorstellen zullen ter goedkeuring aan de CREG worden voorgelegd wanneer Elia zijn tariefvoorstel indient. De goedkeuringsprocedure van het tariefvoorstel voorziet niet dat de betrokken marktspelers, over de bedragen van de tarieven zelf, worden geraadpleegd.

Wat de vraag betreft om de transparantie van de goedkeuringsprocedure te verhogen, bepaalt artikel 12 § 8,10 van de elektriciteitswet dat de CREG "op haar website, op een transparante wijze, de stand van zaken van de goedkeuringsprocedure van de tariefvoorstellen evenals, in voorkomend geval, de tariefvoorstellen die neergelegd worden door de netbeheerders" publiceert.

Elia zal op zijn website ook informatie verstrekken over de essentiële stappen van de procedure en zal het raadplegingsverslag publiceren op de webpagina van de Users' Group - Publieke Consultatie (zie: <http://www.elia.be/nl/users-group/Publieke-consultatie>). Elia zal binnen de Users' Group feedback geven over de resultaten van de raadpleging en over de verwerking van de opmerkingen van de respondenten.

Tot slot dient nog aangestipt dat in de goedkeuringsprocedure van het tariefvoorstel tijd voorzien is om de toekomstige tarieven concreet te implementeren, aangezien de CREG binnen de 100 dagen na de indiening van het tariefvoorstel een beslissing zal nemen over het voorstel. We kunnen er vooraf echter niet van uitgaan dat het voorstel op die datum volledig zal goedgekeurd zijn en we kunnen vooraf ook niet weten dat het nodig zal zijn om een aangepast tariefdossier in te dienen, uitgaande van de opmerkingen van de CREG. Elia kan enkel de eventuele operationele moeilijkheden voor de marktspelers vaststellen die de indienings- en goedkeuringsprocedure van de tariefvoorstellen (zoals bepaald in de elektriciteitswet (artikel 12 § 8 van de wet) en gepreciseerd in het akkoord tussen de CREG en Elia) met zich mee kunnen brengen.

3 REACTIES BIJ "EVOLUTIE KOSTEN, OPBRENGSTEN EN VERGOEDING"

Samenvatting van de ontvangen reacties:

FEBEG en Lampiris wensen meer informatie in verband met de hypothesen gebruikt voor de volumebepaling van de netto afname. Lampiris wenst ook een verklaring waarom deze afwijkt van de hypothesen genomen voor de vaststelling van de strategische reserves. FEBEG wenst verder meer informatie over de assumpties gehanteerd voor de bepaling van de netto-injectie.

EDORA, FEBEG, BDRA, ANODE, ODE en LAMPIRIS vragen meer duiding bij de veronderstellingen gemaakt door Elia over kosten en volumes gelinkt aan ondersteunende diensten en de initiatieven van Elia ter bevordering van de werking van de balancing markt.

FEBEG, ODE en EDORA vragen meer transparantie over verschillende aspecten van het tarifair voorstel, onder andere met betrekking tot de genomen assumpties (o.a. OLO, congestie-inkomsten, investeringsbedragen, verwachte efficiëntie-winsten, kostenevolutie ondersteunende diensten, etc.). Men wenst zo de tariefevolutes beter te begrijpen en over een afdoende verantwoording te beschikken.

Visie van Elia:

MET BETREKKING TOT HYPOTHESES OMTRENT VOLUME-BEPALING VAN DE NETTO-AFNAME EN DE NETTO-INJECTIE

De netto afname is een resultante van de evolutie van de bruto afname en een inschatting van de energie die lokaal geconsumeerd wordt. Voor de evolutie van de bruto afname baseert Elia zich op de prognoses van IHS CERA². IHS CERA verwacht een groei van de bruto afname van ongeveer +0,5%

---

² IHS CERA is een onafhankelijk internationaal studiebureau en onderdeel van IHS: <https://www.ihs.com/>

per jaar. De energie die lokaal geconsumeerd wordt, is bepaald op basis van analyses van potentiële aansluitingscapaciteit van decentrale productie en op basis van aansluitingsstudies gevraagd aan Elia en aan de Distributienetbeheerders. Voor het aandeel aan hernieuwbare energie is vertrokken van het nationaal actieplan op het gebied van hernieuwbare energie in België, aangevuld met recentere informatie uit de regionale plannen. De eerste 2 jaren merken we vooral een stijging van de decentrale productie op het Elia-net en daarna een daling. In de distributienetten wordt de toename van de decentrale productie groter met de jaren. Dit geeft een daling van de netto afname van gemiddeld 1% per jaar.

De evolutie van de afname gebruikt in het kader van de volumebepaling van de strategische reserves betreft de inschatting van de groei in de bruto piekvraag. Voor de bevoorradingszekerheid is de piekvraag doorslaggevend. Pieken volgen niet noodzakelijk dezelfde evolutie als de energie. Verder komen de hypothesen gebruikt in de berekeningen van Elia naar aanleiding van de bepaling van het benodigde volume van strategische reserves tot stand via een specifiek proces vastgelegd in art.7bis van de Elektriciteitswet. Die hypothesen, onder ander met betrekking tot de vraagzijde, worden onder meer aangereikt door de FOD.

Er bestaat dus effectief een verschil in benadering tussen enerzijds, de vooruitzichten in het kader van bevoorradingszekerheid, die gebaseerd zijn op totaal verbruik volgens een « worst case” logica en anderzijds de vooruitzichten voor de tarieven, die gebaseerd zijn op netto afnames volgens een logica van “gemiddelde verwachting”. Hierdoor wordt het schijnbaar verschil tussen beide benaderingen verklaard.

Injectie wordt bepaald door de genomen hypothesen voor de energievraag enerzijds en de verwachte groei in capaciteit van de productie-eenheden anderzijds. Voor de energievraag en de decentrale productie verwijzen we naar de beschrijving hierboven. Voor de centrale productie is er verondersteld dat er geen nieuwe eenheden bijkomen en werd er rekening gehouden met beschikbare informatie met betrekking tot (tijdelijke) sluiting van eenheden. Voor de nucleaire eenheden werd de wettelijke kalender van progressieve uitstap gevolgd. Voor Doel 1 en 2 werd wel rekening gehouden met een mogelijke verlenging tot de winter 2015-2016.

MET BETREKKING TOT ONDERSTEUNENDE DIENSTEN

Volumes en kosten van ancillary services (FCR, aFRR, opwaartse en neerwaartse mFRR)

Bij de bepaling van de volumes en kosten van de systeemdiensten heeft Elia rekening gehouden met het huidige regelgevende kader alsook verwachte evoluties, zoals onder andere de invoering van de Network Codes (NC LFC&R, NC EB). Elia zal gepaste incentives blijven geven aan marktpartijen om het evenwicht van hun perimeter te bewaren en/of het evenwicht van de zone te ondersteunen. Dit zal ervoor zorgen dat de verwachte stijging van het systeemonevenwicht (en de bijhorende nood aan reserves) zoveel mogelijk beperkt wordt. De verwachte evolutie van de volumes van systeemdiensten (t.o.v. 2014) is als volgt:

- een stijging van de volumes FCR ten gevolge van een nieuwe allocatieregel van de volumes FCR tussen de Europese TSOs. De voorziene volumes liggen binnen een vork van 85 MW – 90 MW;
- een stijging van de aFRR volumes ten gevolge van een stijgende variabiliteit van het onevenwicht, de mogelijke invoering van striktere regels voor dimensionering en verdere Europese harmonisering. De verwachte volumes in 2019 liggen binnen een vork van 152 MW tot 192 MW, zoals bepaald in de studie van de reserves 2018³ (ten opzichte van 140 MW in 2014);

³ Cf. de verwachte volumes van het low reserve needs en high reserve needs scenario voor het jaar 2018 in de studie reserves 2018; <http://www.elia.be/en/grid-data/balancing/Reserves-Study-2018>

- een stijging van de systeemnoden aan opwaartse mFRR ten gevolge van onder andere de sterke groei van intermitterende hernieuwbare energiebronnen (> 8000 MW aan zon en wind in 2019). De geschatte systeemnoden aan opwaartse mFRR reserves in 2019 liggen in een vork van 1078 MW tot 1321 MW zoals bepaald door in de studie reserves 2018³ (ten opzichte van 1120 MW in 2014). Daarnaast verwacht Elia de komende jaren meer opwaartse mFRR te moeten voorzien om deze systeemnoden af te dekken aangezien het aandeel van opwaartse mFRR dat uitsluitend dient om het grootste N-1 incident op te vangen (en daardoor niet gesocialiseerd wordt) zal dalen.
- Elia voorziet vanaf 2017 het minimale volume aan neerwaartse mFRR om in lijn te zijn met de toekomstige regels van de Network Code LFC&R. Elia gaat ervan uit dat het 300 MW aan neerwaartse mFRR kan betrekken via “reserve sharing” om het volume van de N-1 te kunnen afdekken⁴.

Elia heeft de kosten van de ancillary services bepaald op basis van de verwachte evolutie van de noodzakelijke volumes, van de beschikbare resources om deze volumes te leveren (zowel productie en afname) alsook van hun kostprijs. In het bijzonder werd er rekening gehouden met volgende zaken:

- Voor FCR en aFRR verwacht Elia dat de marktomstandigheden van de gaseenheden die het merendeel van deze volumes leveren niet zullen verbeteren ten opzichte van 2014. Hierdoor werd rekening gehouden met een prijsstijging voor FCR en aFRR;
- Voor de opwaartse mFRR zullen er bijkomende resources ontwikkeld worden (zowel afname als productie) en daarnaast andere resources (al dan niet tijdelijk) uit dienst gesteld worden. Elia houdt er rekening mee dat de sterke stijging van de noden zal leiden tot een prijsverhoging van deze reserves ten opzichte van 2014;
- Elia heeft de prijs van neerwaartse mFRR ingeschat op basis van een plausibele mix van producten met bijhorende kost. Het nieuwe karakter van deze markt, alsook de vaststelling dat Elia een zeer beperkte hoeveelheid neerwaartse flexibiliteit aangeboden krijgt tijdens periodes van lage afname (en weinig productie door gaseenheden en windmolens) worden hierbij in rekening genomen. Daarnaast toont de praktijk in Duitsland dat de prijzen voor neerwaartse mFRR beduidend hoger liggen dan voor opwaartse mFRR⁵.
- Elia zal de black-start service voor de periode 2016 – 2019 in de mate van het mogelijke contracteren op (nieuwe) resources die niet vervat zitten in de strategische reserves. Daar dit mogelijk gepaard gaat met bijkomende investeringen, voorziet Elia een kostenstijging voor de black-start service ten opzichte van 2014.
- Elia gaat uit van een daling van de kosten voor de reservatie van de spanningsregelingsdienst. Elia wil namelijk een meer doeltreffend mechanisme invoeren om een antwoord te bieden op toekomstige uitdagingen op het vlak van spanningsregeling (bij zeer lage afname moet er meer reactief vermogen worden geabsorbeerd, terwijl omgekeerd, het net bij hoge afname en veel invoer nood heeft aan injectie van reactief vermogen).
- *Diversificatie van de reserves en impact op de liquiditeit*
De tarifaire methodologie voorziet in een incentive ten aanzien van Elia om de huidige inspanningen met betrekking tot de diversificatie van resources (zowel met betrekking tot productie en afname) voor de levering van systeemdiensten verder te zetten gedurende de periode 2016 - 2019.

---

⁴ Cf. de regels zoals bepaald in de Network Code LFC&R.

⁵ Prijzen en volumes van opwaartse en neerwaartse mFRR in Duitsland zijn raadpleegbaar op www.regelleistung.net.

Volgende elementen kunnen bijdragen tot de vraag naar meer transparantie over specifieke assumpties:

- Er wordt rekening gehouden met meer dan 100M€ voor de tarifaire saldi uit het verleden. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het bedrag rekening houdt met een schatting voor de saldi voor 2014 aangezien de definitieve beslissing van de CREG hierover nog niet beschikbaar was op het ogenblik dat dit bedrag werd vastgelegd bij de opmaak van het tariefvoorstel.
- Het (netto) volume aan investeringen bedraagt meer dan anderhalf miljard EURO over de periode 2016-2019, exclusief de investeringen nodig voor Nemo (hiervoor werd ook een afzonderlijk tarifaire methodologie bepaald).
- De voorziene uitdienstname van assets bedraagt ongeveer 10 M€ per jaar. (Het net van Elia wordt ouder met als gevolg dat er ook uitdienstnames dienen te gebeuren om de betrouwbaarheid van het net te garanderen.)
- De veronderstelde evolutie van de OLO is gebaseerd op de vooruitzichten van het Federaal Planbureau, namelijk: 0,8% in 2016, 0,9% in 2017, 1,0% in 2018 en 1,2% in 2019.
- De verwachte RAB neemt jaarlijks met ongeveer 200M€ toe.
- Het veronderstelde niveau van de congestie-inkomsten belooft gemiddeld ongeveer 30M€ op jaarbasis rekening houdend met de impact van het flow-based marktkoppelingsmechanisme.
- Onafhankelijk van de efficiëntiewinsten gerelateerd aan de beheersbare kosten, voorziet de tarifaire methodologie in stimulansen voor verschillende types kosten (waaronder de “beïnvloedbare” kosten). De voorziene waarden gerelateerd aan deze stimulansen zijn vastgelegd in de tarifaire methodologie, in acht genomen dat de winsten (efficiëntiewinsten op de beheersbare kosten en op de beïnvloedbare kosten, en bedragen gerealiseerd met betrekking tot de stimulansen) gerealiseerd tijdens de lopende tarifaire periode verrekend worden als tarifaire saldi in de volgende tarifaire periode.

4 REACTIES BIJ “ALGEMENE PRINCIPES KOSTENALLOCATIE EN TARIEVEN”

4.1 ALGEMENE PRINCIPES

Samenvatting van de ontvangen reacties:

Enkele reacties (Thy-Marcinelle, Infrabel) vermelden een stijging van de factuur voor specifieke tariefcomponenten, al dan niet gefundeerd met berekeningen.

EANDIS vraagt meer inzicht in de toewijzing van kosten aan verschillende klantengroepen aangezien dit een impact kan hebben op het niveau van de tarieven voor de distributienetbeheerders.

EDORA stelt de vraag hoe de kosten van hogere spanningsniveaus naar lagere spanningsniveaus worden doorgerekend, wat de gebruikte verdeelsleutels hierbij zijn.

Verschillende partijen suggereren voor verschillende aspecten de invoering van speciale regimes of uitzonderingen in functie van de gebruikte technologie, topologie van de toegang tot het net, eventuele levering van ondersteunende diensten, etc.

Visie van Elia:

Een potentiële stijging van de factuur van individuele netgebruikers voor specifieke tariefcomponenten kan Elia uiteraard niet uitsluiten. Tarieven zijn uniek voor het hele grondgebied en kunnen niet gedifferentieerd worden per netgebruiker zonder te discrimineren. Elia tracht echter

wel zoveel mogelijk – en binnen het kader van de tarifaire methodologie – rekening te houden met de aanwezige heterogeniteit in de verbruiksprofielen.

Elia is echter van oordeel dat een analyse van de factuur dient te gebeuren op basis van de volledige factuur (en niet slechts één geïsoleerde component). Immers, de gewijzigde tariefstructuur laat geen 1-op-1 vergelijking met het verleden toe. Daarbij is het belangrijk om ook de nieuwe tarieven, zodra deze gekend zijn, in rekening te brengen en een dergelijke schatting niet te maken op basis van tarieven uit de vorige periode.

Met betrekking tot toewijzing van kosten aan verschillende klantengroepen, houdt Elia rekening met hoe de kosten verdeeld zijn over de verschillende spanningsniveaus. Hierbij wordt verondersteld dat lagere spanningsniveaus mee delen in de kosten van de hogere spanningsniveaus en dit in functie van hun verbruik (gemeten in MW of MWh, afhankelijk van het tarief). De evolutie van het tarief voor een bepaald spanningsniveau is echter een samengaan van verschillende factoren en niet enkel afhankelijk van de tariefstructuur of de toewijzing aan verschillende klantengroepen. Zo leidt een lager veronderstelde afname ceteris paribus tot een hoger tarief. Ook de evolutie van de onderliggende kosten speelt een belangrijke rol.

Elia voorziet in haar tarifair voorstel een onderscheid tussen “hoofdtoegangspunten” en “bijkomende toegangspunten” voor het tarief voor het ter beschikking gesteld vermogen, aangezien dit anders zou leiden tot het twee maal aanrekenen van dezelfde kosten. Elia kan niet differentiëren op basis van gebruikte technologie indien hier geen wetgevend kader voor bestaat.

Met betrekking tot het invoeren van speciale regimes gelinkt aan het leveren van ondersteunende diensten. Deze diensten worden door Elia aangekocht bij leveranciers in een competitieve markt. Ten einde de competitie ten volle en op correcte wijze te laten werken, is het belangrijk dat elke partij zijn werkelijke kosten waaronder ook netkosten in rekening kan brengen.

4.2 ALLOCATIE TUSSEN TARIEVEN VOOR INJECTIE EN AFNAME

Samenvatting van de ontvangen reacties:

EDORA, FEBEG, ODE merken op dat er onduidelijkheid is over de tarieven die van toepassing zullen zijn op injectie. Uit de interpretatie van ANODE van welke installaties onderhevig zouden zijn aan een injectietarief, blijkt eveneens enige verwarring of onduidelijkheid in de geformuleerde voorstellen.

Eenzijds betreuren FEBELIEC, INFRABEL en ANODE dat er in de geformuleerde voorstellen geen tarief voor injectie is voorzien voor tarieven gelinkt aan netinfrastructuur (tarieven gebaseerd op een vermogensterm). Immers, zo argumenteren INFRABEL en FEBELIEC, productie-eenheden veroorzaken ook investeringskosten voor Elia.

Anderzijds argumenteren BOP en ODE tegen injectietarieven, waarbij BOP expliciet stelt tegen vermogens gebaseerde tarieven te zijn.

FEBEG merkt ook op dat injectietarieven discriminerend zouden werken tussen binnenlandse productie en import en dat vermogens gebaseerde tarieven voor productie een proportioneel hogere impact hebben op eenheden met weinig draaiuren.

ODE en BOP merken op dat injectietarieven voor hernieuwbare technologieën (negatief) kunnen interfereren met steunmechanismen voor deze technologieën. BOP stelt verder ook dat injectietarieven dienen rekening te houden met de specificiteit van verschillende productietechnologieën.

ODE wijst verder ook op het ontstaan van eventuele verschillen in behandeling in functie van de locatie in de verschillende distributiezones.

Visie van Elia:

De tarifaire methodologie voorziet in verschillende mogelijkheden voor injectietarieven. Elia stelt voor om enkel voor het ‘tarief voor de vermogensreserve en de *black-start*’ een injectietarief te

voorzien. Dit is een tarief met 'geinjecteerde energie' als tariefdrager en bevat geen vermogenscomponent.

Voortbouwend op de principes en de keuzes van het Correctief Tariefvoorstel van Elia van 2 april 2013 voor de periode 2012-2015, is het volgens Elia een verantwoorde en onderbouwde keuze om in de eerste plaats voor dit tarief een injectietarief in te stellen. Om de bevoorradingszekerheid van het land niet in gevaar te brengen door een daling van de competitiviteit van de productie-eenheden in België, wordt geen bijkomend injectietarief voorzien voor het 'tarief voor het beheer en de ontwikkeling van de netinfrastructuur'. Dit zou leiden tot een te hoog totaal injectietarief in vergelijking met de omliggende landen zoals blijkt uit de internationale benchmarking. Gesterkt door het resultaat van de benchmarking en de gebruikte argumenten, is Elia van mening dat een dergelijk injectietarief bovendien niet discriminerend werkt ten opzichte van import.

Met betrekking tot eventuele differentiatie tussen productietechnologieën ziet Elia in het huidig wetgevend kader geen mogelijkheid om te differentiëren - en bijvoorbeeld hernieuwbare energiebronnen anders te behandelen – zonder daarbij discriminerend te zijn. Zonder wettelijke basis die toelaat een onderscheid te maken voor injectietarieven, blijft dit dan ook onmogelijk. De transmissietarieven en bijgevolg het injectietarief zijn uniform voor het gehele Belgische grondgebied. De beschouwde injectietarieven kunnen daarom niet beschouwd worden als een directe aanleiding voor een locale differentiatie. Elia kan vanuit haar rol en verantwoordelijkheden van transmissienetbeheerder niet instaan voor eventuele verschillen die verder in de waardeketen (bijvoorbeeld in de doorrekening toegepast door verschillende distributienetbeheerders) hiertoe alsnog aanleiding zouden geven.

4.2.1 BENCHMARKING

Samenvatting van de ontvangen reacties:

Verschillende partijen (FEBEG, BOP, COGEN Vlaanderen, FEBELIEC en INFRABEL), onderschrijven het belang van een level playing field en de resultaten van de benchmarking bij het bepalen van eventuele injectietarieven. INFRABEL en FEBELIEC menen dat via de gedane voorstellen reeds vooruit gelopen wordt op de resultaten van de benchmarking.

FEBEG, ODE, EDORA en COGEN Vlaanderen stellen vragen bij de voorgestelde geografische scope van de benchmarking.

FEBEG, ODE en EDORA menen dat de voorgestelde benchmarking niet conform is met de Elektriciteitswet (Art. 12 §17), de tarifaire methodologie en/of Europese Verordening 838/2010. Er wordt hierbij onder andere expliciet verwezen naar 0,5 €/MWh als maximaal injectietarief en de modaliteiten hiervoor.

FEBELIEC en INEOS suggereren ook een benchmarking uit te voeren voor industriële afnemers en niet enkel voor de productiezijde.

FEBEG betreurt een gebrek aan transparantie aangaande de benchmarking methode en een gebrek aan betrokkenheid van de stakeholders bij deze methode. FEBEG pleit ervoor dat alle hypothesen en resultaten volledig transparant worden behandeld.

Visie van Elia:

Elia erkent het belang van de benchmarking en een level playing field. Het is daarom het voorstel van Elia om op basis van de benchmarking een expliciet maximum te bepalen voor het totaal aan injectietarieven.

Elia wenste in de raadpleging allerminst vooruit te lopen op de resultaten van de benchmarking, maar achtte het op basis van de reeds gekende elementen reëel dat het maximum reeds bereikt zou worden op basis van het 'tarief voor de vermogensreserve en de *black-start*' en dit bij een 50% toekenning van de kosten gelinkt aan de vermogensreserve aan een injectietarief. Zoals eerder verklaard in het raadplegingsdocument en in dit verslag verder toegelicht, wordt een stijgende trend van kosten verwacht. Het is het dan ook niet wenselijk bijkomende injectietarieven te voorzien.

Het invoeren van een injectietarief is volgens Elia volledig conform de geldende Belgische en Europese regelgeving. De uitspraken van het Hof van Beroep van 25 maart 2015 bevestigen deze interpretatie. Elia wenst op te merken dat het Europees maximum van 0,5 €/MWh, zoals bepaald in Europese Verordening 838/2010, Deel B, 2^e lid, is exclusief “tarieven in verband met ondersteunende diensten” is.

Hoewel een benchmarking voor industriële afnemers een interessant perspectief kan bieden, vereist de tarifaire methodologie dit niet en kan Elia dit dan ook niet expliciet in rekening brengen. Elia volgt bij de allocatie de principes zoals bepaald in de tarifaire methodologie.

Met betrekking tot de geografische scope voor de benchmarking is het de visie van Elia dat de voorgestelde scope (NL, FR, DE, AT, SE, NO, DK, FI, GB) nog steeds de meest relevante is. Elia is ook van oordeel dat deze scope in lijn is met Art. 12, §5, 17° van de Elektriciteitswet. De uitspraken van het Hof van Beroep van 25 maart 2015 bevestigen deze interpretatie. Uit de internationale benchmarking blijkt verder ook dat wanneer een kleinere scope (vb. Central-Western Europe (CWE) of CWE plus Groot-Brittannië) wordt beschouwd, het voorgestelde injectietarief het concurrentievermogen niet in gevaar zou brengen. Een belangrijke verklaring is dat de buitenlandse producenten de kost van de interconnectiecapaciteit in rekening dienen te brengen wanneer zij energie wensen te leveren op de Belgische markt.

Elia is van mening dat de informatie in het raadplegingsdocument toelaat om voldoende inzicht te hebben in de methode voor de benchmark en de resultaten hiervan. Het vermelden van de publiek beschikbare referentie (ENTSO-E) en de verklaring hoe dit leidt tot de bepaling van een maximaal injectietarief vormen hierbij een belangrijke informatiebron.

Verder heeft Elia de bepalingen bepaald in de tariefmethodologie alsook de procedure voor het indienen van een tariefvoorstel nageleefd. Het volledig benchmarking rapport is als bijlage toegevoegd aan het tariefvoorstel dat Elia indient bij de CREG.

4.3 AANSLUITINGSTARIEVEN

Er werden geen specifieke reacties ontvangen met betrekking tot de aansluitingstarieven.

4.4 TARIEVEN VOOR HET BEHEER EN DE ONTWIKKELING VAN DE NETINFRASTRUCTUUR

4.4.1 VERDEELSLEUTEL TUSSEN TARIEVEN VOOR MAANDPIEK, JAARPIEK EN TER BESCHIKKING GESTELD VERMOGEN

Samenvatting van de ontvangen reacties:

Verschillende partijen stellen vragen bij de verdeelsleutel voor de allocatie van de kosten gelinkt aan het beheer en de ontwikkeling van de netinfrastructuur.

FEBELIEC pleit ervoor om een significant hoger aandeel van de kosten toe te wijzen aan – in het bijzonder - het tarief voor jaarpiek en – in mindere mate - het tarief voor maandpiek om zo beter de kosten van de impact van piekverbruik op het net te reflecteren. Ook INEOS pleit voor een significant hoger aandeel voor de tijdsgeïndifferentieerde tariefcomponent. INEOS vermeldt verschillende argumenten zoals het reflecteren van de kosten gelinkt aan het piekverbruik, tariefsystemen in andere landen, de link met marktprijzen, verwachte stijging van de benodigde mFRR volumes (gelinkt aan incompressibiliteit) en een incentive om veeleer vlak dan acyclisch af te nemen. INEOS stelt ook een alternatief voor.

COGEN Vlaanderen en INFRABEL pleiten beiden voor een hoger aandeel voor het tarief voor maandpiek. Zowel voor gebruikers met decentrale productie als voor het specifieke afnameprofiel van INFRABEL zou dit geschikter zijn.

Visie van Elia:

Elia neemt akte van de gemaakte opmerkingen en voorstellen, maar stelt voor om de initieel voorgestelde verdeelsleutel te behouden. Terwijl verschillende partijen ervoor pleiten dat met de impact van het piekverbruik in de dimensionering van het net meer rekening wordt gehouden, wenst Elia op te merken dat de totale netbelasting en het piekverbruik niet de enige dimensionerende factoren zijn. Vele investeringen worden gedreven door de 'lokale' noden, die typisch gereflecteerd worden in het ter beschikking gestelde vermogen. Het ter beschikking gestelde vermogen is dan ook een belangrijk lange termijn signaal voor netontwikkeling en vergt daarom een significant aandeel in de verdeelsleutel. Een aandeel van 50%, in lijn met de historische praktijk zoals reeds toegepast voor distributienetbeheerders, is dan ook te verantwoorden.

Met betrekking tot de verdere verdeling over jaar- en maandpiek zijn de ontvangen reacties verdeeld. Elia blijft overtuigd van de door haar gevolgde redenering waarbij de jaarpiek een aandeel van 30% en de maandpiek een aandeel van 20% heeft.

Elia begrijpt dat niet alle individuele afnemers in staat zijn om hun verbruik flexibel aan te passen aan de bepaalde jaarpiekperiode. Een signaal om het piekverbruik te reduceren dient echter op systeemniveau in overweging genomen te worden en de specifieke situatie van specifieke, individuele afnemers is in deze context ondergeschikt.

Met betrekking tot kostenreflectiviteit is het belangrijk dat dit beschouwd moet worden op het totaal van alle tarieven en niet op niveau van een specifieke component zoals het 'tarief voor jaarpiek'.

Verder is het vergelijken van tariefstructuren met andere landen moeilijk. Hierbij moeten verschillende elementen in rekening worden genomen: de volledige tariefstructuur, bepaalde nationale gevoeligheden alsook de tarifaire methodologie waaraan de tariefsystemen moeten voldoen.

De link met marktprijzen bestaat en een afnemer kan hier op inspelen. Dit geldt in het bijzonder voor het tarief voor jaarpiek. Het tarief voor ter beschikking gesteld vermogen heeft als functie signalen te geven op lange termijn en niet zozeer om op korte termijn prijssignalen te geven op piekmomenten.

Signalen met betrekking tot de problematiek van incompressibiliteit dienen in de eerste plaats vanuit de balancingmarkt te komen. De tarieven voor het beheer en de ontwikkeling van de infrastructuur lijken hiervoor volgens Elia minder geschikt.

In de mate dat de individuele afnamepiek een goede proxy is voor de systeempiek, meent Elia dat er voldoende signalen aanwezig zijn om pieken te reduceren. Het tarief voor ter beschikking gesteld vermogen draagt sterk bij tot het rationeel/efficiënt gebruik van de beschikbaar middelen en dit door het geven van signalen op lange termijn.

4.4.2 TARIEF VOOR JAARPIEK EN TARIEF VOOR MAANDPIEK

Samenvatting van de ontvangen reacties:

Verschillende partijen (EDORA, FEBEG, FEBELIEC, BDRA, ANODE, INEOS, Thy-Marcinelle en Lampiris) stellen dat de voorgestelde jaarpiekperiode te ruim gedefinieerd is en te weinig aansluit bij de reële piek/dal-consumptie, waardoor de kracht van het signaal gereduceerd wordt. Er wordt onder andere verwezen naar definiëring van piekperiodes in het buitenland. Verscheidene voorstellen werden gemaakt zoals kortere periodes, een aangepaste definiëring van de afnamepiek of alternatieven om een gelijkaardig signaal te bekomen.

GABE, FEBELIEC, ANODE en Lampiris vragen om de feestdagen te weren uit de beschouwde jaarpiekperiode.

INFRABEL stelt voor om, in de lijn met een reeds bestaande praktijk, op een aangepaste wijze rekening te houden met de hoogste gemeten pieken, waarbij slechts de 11^e of 6^e piek wordt gebruikt om zo discussies over onverklaarbare meetwaarden en dergelijke te vermijden. FEBELIEC vraagt een

gelijkaardige aanpak. INEOS stelt overigens een gelijkaardige manier van werken voor in de context van de penaliteit bij overschrijding van het ter beschikking gesteld vermogen. FEBEG stelt de vraag waarom de definiëring van de jaarpiekperiode verschilt van de periode gebruikt in de context van *adequacy*.

FEBEG stelt ook de vraag of de manier waarop dit tarief wordt vastgelegd in lijn is met de principes van *cost recovery*.

ODE en FEBEG merken verder op dat de voorgestelde definiëring onvoldoende rekening houdt met ogenblikken die niet kritisch zijn door een significant aanbod van zonne- en windenergie. Een dynamisch systeem zou geschikter zijn, aldus ODE. FEBEG suggereert een 'smart' aanpak waarbij naar de reële bijdrage tot de synchrone piek wordt gekeken.

COGEN Vlaanderen betreurt dat een eenmalige uitval van een lokale productie de jaarpiek kan bepalen, hetgeen vervolgens gedurende 12 maanden wordt megedragen in de factuur.

Fluxys merkt op dat zij hun verbruik niet kunnen aanpassen en dat hun verbruik sterk gecorreleerd is met de ogenblikken waarop de globale netbelasting het hoogst is.

Lampiris suggereert om uitzonderingen te voorzien voor specifieke netgebruikers zoals pompeenheden opdat ze hun profiel kunnen optimaliseren.

GABE, FEBELIEC, INFRABEL en ANODE stellen een uniformisering van de tijdsblokken van alle tijdsgeïndifferentieerde tarifaire componenten voor.

Met betrekking tot het tarief voor maandpiek stelt FEBELIEC voor om ook een specifieke periode af te bakenen tijdens de welke de maandpiek wordt geobserveerd, net zoals voor de jaarpiek.

ODE stelt voor om uitzonderingen of afwijkingen toe te laten op de maand- en jaarpiek voor afnemers die zich flexibel opstellen, teneinde niet ontradend te werken voor demand response of niet-ecologische peak-shaving niet in de hand te werken.

EDORA, FEBELIEC, GABE, Ineos en Lampiris wijzen op de mogelijke impact van vermogensvariaties op vraag van Elia (bijv. bij de levering van ondersteunende diensten aan het net, bij deelname aan de strategische reserve ... maar ook bij verplaatsingen/wijzigingen van de onderhoudsplanning). Deze respondenten stellen dat de vermogenspieken die hieruit kunnen voortvloeien geneutraliseerd zouden moeten worden in de aanrekening van het tarief voor ter beschikking gesteld vermogen en van de tarieven voor maand- en jaarpieken.

Visie van Elia:

Naar aanleiding van de ontvangen reacties heeft Elia haar initiële voorstel voor de jaarpiekperiode herzien. Elia stelt volgende selectie van kwarturen voor de jaarpiekperiode voor: alle kwarturen die vallen in de maanden november tot en met maart op weekdays en tijdens de blokken 8u tot en met 12u en 16u tot en met 20u. In haar nieuwe voorstel gaat Elia ook in op de vraag om wettelijke feestdagen niet op te nemen in de jaarpiekperiode.

Deze aangepaste jaarpiekperiode laat ook toe om beter rekening te houden met eventuele beschikbare hernieuwbare energiebronnen tussen de ochtend- en de avondpiek. Specifieke netgebruikers zullen ook hun afnameprofiel beter kunnen optimaliseren. Er wordt niet geopteerd voor een dynamisch systeem waarbij op basis van de effectieve situatie wordt beoordeeld of een bepaald kwartuur wel of niet in de jaarpiekperiode valt. Een ex ante vastgelegde jaarpiekperiode vereenvoudigt de werkwijze en vermijdt onzekerheden. Dit sluit ook een werkwijze uit gebaseerd op de effectieve synchrone piek.

Er zullen steeds specifieke profielen zijn die, ondanks de gewijzigde jaarpiekperiode, een nadeel kunnen percipiëren omdat ze hun afname niet of net wel flexibel kunnen aanpassen of omdat ze het risico lopen op uitval van een lokale productie. Elia kan echter niet elk specifiek profiel in rekening brengen en wenst de jaarpiekperiode zo te definiëren dat het beoogde signaal niet ondergraven wordt.

Volgend op de reacties ontvangen stelt Elia voor om voor direct aan het Elia-net aangesloten industriële netgebruikers en distributienetbeheerders aangesloten aan de netten 70/36/30 kV een werkwijze gelijkaardig aan het verleden waarbij een n^{de} piek wordt gebruikt in plaats van de hoogste

piek ook in de periode 2016-2019 toe te passen voor de tarieven met een vermogensgebaseerde drager. Dergelijke praktijk is qua principe vergelijkbaar met de praktijk waarbij voor distributienetbeheerders aangesloten via transformaties naar middenspanning rekening wordt gehouden met de effecten door omschakelingen.

Een uniformisering van de tijdsblokken voor de jaarpiekperiode en andere tarifaire componenten, in het bijzonder de periodes bepaald in het kader van de compensatie van netverliezen door toegangsverantwoordelijken op het federaal transportnet, wordt door Elia niet noodzakelijk of wenselijk geacht. De piekperiode voor deze component wordt vastgelegd op de piekperiode zoals gedefinieerd voor de day-ahead markt (8u-20u, weekdays). Het is niet noodzakelijk, noch wenselijk om de jaarpiekperiode te aligneren met de piekperiode in de day ahead markt en/of de piekperiode vastgelegd in het kader van de compensatie van de actieve netverliezen op het federaal transportnet. De piekperiode op de day-ahead markt betreft een (commerciële) verpakking van een aantal uren voor de handel in energie. In tegenstelling tot het tarief voor jaarpiek betreft het hier geen vermogenscomponent. Een dergelijke piekperiode zou leiden ook tot een langere jaarpiekperiode dan deze die nu vastgesteld werd met behulp van statistische maatstaven. Dit zou niet in lijn zijn met het criterium opgelegd in de tarifaire methodologie. Voor netverliezen gaat het over de definitie van de periode waaraan de toegangsverantwoordelijke gevraagd wordt om een hoeveelheid energie te injecteren (ter compensatie van netverliezen) hoger dan in een andere periode. Voor de tarieven gaat het over de uren die meetellen voor de bepaling van het tarief, gebaseerd op een statistische ex ante bepaling van de vermogenspieken. Hoewel telkens sprake van een piekperiode, betreft het drie maal een andere finaliteit en is een verdere afstemming op elkaar van deze periodes dan ook niet wenselijk.

Hoewel verwant, is een perfecte afstemming met de piekperiode in het kader van *adequacy*, in het bijzonder de winterperiode voor strategische reserves en/of de specificaties voor specifieke producten ook niet wenselijk. *Adequacy* is een verhaal van vraag én aanbod, terwijl de jaarpiekperiode volgens de tarifaire methodologie enkel bepaald wordt als de periode waarin de netbelasting statistisch het hoogst is. De producten opgesteld in het kader van strategische reserves dienen rekening te houden met allerhande andere beperkingen en aspecten die onder andere gelinkt zijn aan de te volgen procedure, de mogelijkheden van de leveranciers van strategische reserves, etc.

Elia beoogt de eventuele impact van de activering door Elia van neerwaartse niet gecontracteerde tertiaire reserves (mFRR) (Incremental Bids in het kader van het CIPU contract) op de bepaling en facturatie van de maand- en jaarpiek te neutraliseren. Om die reden stelt Elia voor om, in voorkomend geval en volgens de modaliteiten van het CIPU contract, bij de bepaling van de jaar- en maandpiek geen rekening te houden met het afgenomen vermogen op een toegangspunt van het Elia net, gedurende uitsluitend gedurende de kwarturen waarin dit toegangspunt op vraag van Elia geactiveerd werd voor de levering van een neerwaartse bieding in het kader van het CIPU contract. Wat de planning van het onderhoud betreft, herinnert Elia er overigens aan dat de planning van elke onderbreking (van de aansluiting) aan de netgebruiker wordt meegedeeld en hierover eventueel overleg/coördinatie plaatsvindt om de impact ervan op de netgebruiker zoveel mogelijk te beperken. De tariefaspecten kunnen hierbij, net als andere factoren, aan bod komen zonder afbreuk te doen aan het onderhoud dat hoeft gerealiseerd te worden. Elke elektrische installatie die aangesloten is op het transmissienet moet afgekoppeld kunnen worden gedurende de tijd die nodig is voor het onderhoud, binnen de periodes die vermeld staan in het aansluitingscontract (wat de aansluitingsinstallaties betreft).

Ten slotte wenst Elia op te merken dat kostenreflectiviteit beschouwd dient te worden op het totaal van alle tarieven en niet op niveau van een specifieke component zoals het 'tarief voor jaarpiek'.

4.4.3 TARIEF VOOR "TER BESCHIKKING GESTELD VERMOGEN" AAN DE RECHTSTREEKS OP HET NET AANGESLOTEN INDUSTRIËLE GEBRUIKERS

BEPALING VAN HET VERMOGEN TER BESCHIKKING VAN ELKE NETGEBRUIKER

Samenvatting van de ontvangen reacties:

Er werd geen fundamentele opmerking geformuleerd over de wijze waarop met elke netgebruiker wordt overeengekomen welk vermogen aan hem ter beschikking gesteld wordt. De terbeschikkingstelling wordt namelijk overeengekomen op basis van een bestaand contract, of op basis van de piek van het schijnbaar vermogen dat de voorbije drie jaar afgenomen en/of geïnjecteerd werd, verhoogd met 10%.

INFRABEL merkt op dat er in het aansluitingscontract, naargelang het geval, verwarring kan ontstaan tussen het maximale fysieke vermogen van de aansluitingsinstallaties en het ter beschikking gesteld vermogen. INFRABEL stelt voor om, in voorkomend geval, deze twee vermogens duidelijk te vermelden in het aansluitingscontract (in bijlage 1).

Visie van Elia:

Elia heeft er geen enkel bezwaar tegen om in het aansluitingscontract duidelijk het onderscheid aan te geven tussen het maximale fysieke vermogen van de aansluitingsinstallaties en het ter beschikking gestelde vermogen.

BETREFFENDE DE MODALITEITEN BIJ EEN VERHOOGING VAN HET TER BESCHIKKING GESTELDE VERMOGEN

Samenvatting van de ontvangen reacties:

FEBELIEC, Fluxys, GABE en INFRABEL hebben bezwaren geuit over het feit dat de aansluitingsprocedure toegepast wordt bij elke aanvraag tot verhoging van het ter beschikking gestelde vermogen. Vooral bij een aanvraag tot verhoging van het ter beschikking gestelde vermogen die volgt op een verlaging van dit vermogen achten de respondenten het ongepast dat ze een gedetailleerde (betalende) studie moeten aanvragen om het recht op het vermogen waarover ze voordien beschikten terug te krijgen.

Visie van Elia:

Elia heeft begrip voor de opmerkingen van de respondenten. Volgens Elia zijn deze het gevolg van een verwarring tussen de procedure voor de aansluiting (of de wijziging van een bestaande aansluiting) en de eigenlijke uitvoering van een gedetailleerde (betalende) studie. Elke verhoging van het afname- en/of injectieprofiel van een netgebruiker moet op voorhand ter kennis gebracht worden van de netbeheerder, vooral indien de voorziene verhoging het ter beschikking gestelde vermogen van deze netgebruiker (dat dan contractueel bepaald is) overschrijdt. Deze kennisgeving aan de netbeheerder gebeurt in de vorm van een offerteaanvraag voor een detailstudie, volgens de procedure die wordt beschreven in het Technisch Reglement dat van toepassing is op deze aansluiting, en via het formulier dat vandaag al van toepassing is. Op basis van de informatie die de netgebruiker op deze manier meedeelt, kan Elia kennis nemen van het geval en de aanvraag bestuderen. Volgens het toepasselijke Technisch Reglement kan de netbeheerder dan:

- de geplande wijzigingen zonder andere formaliteiten (geringe wijziging) goedkeuren;
- voorstellen om een aanhangsel aan het aansluitingscontract te voegen dit zou onder andere toelaten om de nieuwe waarde voor het ter beschikking gestelde vermogen contractueel vast te leggen);
- of voorstellen dat, indien het niet om een kleine wijziging gaat, de wijziging doorgevoerd wordt volgens de procedure voor aanvraag tot aansluiting (waarvan de eerste stap bestaat uit een oriëntatiestudie en/of een gedetailleerde studie, naargelang de behoefte).

Elia stelt dus enkel voor om het proces toe te passen zoals voorgeschreven door het toepasselijke Technisch Reglement. Als de netgebruiker een offerteaanvraag voor een detailstudie indient, leidt dit niet systematisch tot het uitvoeren van een (betalende) gedetailleerde studie. Uiteraard kan een detailstudie vermeden worden, als de installaties van het net en de aansluiting het toelaten (te beoordelen door de netbeheerder). Is dit niet het geval, dan is de detailstudie nodig om na te gaan welke technische ingrepen vereist zijn om het door de netgebruiker gevraagde vermogen te kunnen garanderen.

Elia wijst er verder op dat het ter beschikking gestelde vermogen neerkomt op een reservatie van vermogen door de netgebruiker, binnen de grenzen die technisch mogelijk zijn voor de installaties van het net (dat dan op verantwoorde manier uitgebouwd kan worden op maat van de behoeften van de gebruikers) en de aansluiting. De verhoging van het ter beschikking gestelde vermogen kan dus, naast de tariefaspecten, een technisch luik inhouden dat (indien nodig) onderzocht dient te worden volgens de gebruikelijke werkwijze.

BETREFFENDE DE MODALITEITEN BIJ EEN VERLAGING VAN HET TER BESCHIKKING GESTELDE VERMOGEN

Samenvatting van de ontvangen reacties:

EDORA, FEBEG, FEBELIEC en GABE hebben gereageerd op de voorwaarden die Elia voorgesteld heeft, meer bepaald indien een vermindering van het ter beschikking gestelde vermogen wordt toegestaan. Volgens deze respondenten zijn deze voorwaarden te beperkend. FEBELIEC en GABE hebben het enkel over de voorwaarde die stelt dat twee opeenvolgende verlagingen van het ter beschikking gestelde vermogen slechts met een interval van 12 kalendermaanden kunnen worden toegestaan. EDORA en FEBEG vragen om te voorzien in de mogelijkheid uitzonderingen toe te staan op basis van een gepaste rechtvaardiging.

Visie van Elia:

Wat de voorgestelde modaliteiten voor de verlaging van het ter beschikking gestelde vermogen betreft, streeft Elia naar een evenwicht tussen flexibiliteit (wat de netgebruikers betreft) en stabiliteit/duurzaamheid (wat het beheer en de ontwikkeling van de netinfrastructuur betreft, op basis van de vermogensreservatie waarop dit tarief steunt). In deze optiek:

- heeft Elia geen enkele beperkende voorwaarde voorgesteld bij een verhoging van het ter beschikking gestelde vermogen, om geen invloed te veroorzaken op investeringsbeslissingen op industrieel vlak.
- Elia heeft twee beperkende voorwaarden voorgesteld bij een verlaging van het ter beschikking gestelde vermogen, namelijk een interval van minstens 12 kalendermaanden tussen twee opeenvolgende verlagingen of tussen een verhoging gevolgd door een verlaging.

Rekening houdend met de opmerking van de respondenten in de raadpleging stelt Elia voor om slechts een voorwaarde te hanteren: het vermogen dat ter beschikking gesteld wordt van een netgebruiker kan enkel verlaagd worden indien dit vermogen niet verhoogd werd in de loop van de voorbije 12 kalendermaanden.

Door deze ene voorwaarde te behouden wil Elia de netgebruikers die een verhoging aanvragen van het hen ter beschikking gestelde vermogen (en aldus directe of indirecte investeringen in het net kunnen vereisen, waartoe zij dan minstens gedurende een jaar bijdragen in verhouding tot het gevraagde vermogen) responsabiliseren. Het schrappen van de voorwaarde betreffende de twee opeenvolgende verlagingen speelt in op de opmerkingen van de raadpleging door een robuuste oplossing te bieden (zonder uitzonderingen, om elke vorm van subjectiviteit bij de behandeling van aanvragen van de netgebruikers te vermijden). Zo zal een netgebruiker het vermogen dat hem ter beschikking gesteld wordt kunnen verlagen in opeenvolgende fasen en volgens zijn eigen behoeften. Om operationele redenen kan het ter beschikking gestelde vermogen echter niet aangepast worden in de loop van dezelfde facturatiemaand (minimale toepassingsduur van 1 kalendermaand).

Samenvatting van de ontvangen reacties:

EDORA, FEBEG, FEBELIEC, GABE, Ineos en INFRABEL pleiten ervoor om de coëfficiënt (115%) van de tarifaire stimulans (penaliteit bij overschrijding van het ter beschikking gestelde vermogen) niet toe te passen op de volledige vermogenspiek bij overschrijding, maar enkel op het verschil tussen deze piek en het ter beschikking gestelde vermogen. FEBELIEC en Ineos wijzen verder op de complexiteit die een tarifaire stimulans, berekend op basis van de volledige vermogenspiek, met zich meebrengt voor de Closed Distribution Systems (CDS)(bijv. indien de overschrijding te wijten is aan een kleine gebruiker van het CDS, terwijl de penaliteit van toepassing zou zijn op de afnamepiek van het hele CDS). FEBEG, FEBELIEC en INFRABEL reageren ook op de voorgestelde duur van 12 kalendermaanden waarin de penaliteit van toepassing zou zijn. FEBELIEC en INFRABEL zouden deze duur willen terugbrengen tot 1 maand (enkel tijdens de kalendermaand in kwestie).

Visie van Elia:

De toepassingsmodaliteiten van de tarifaire stimulans die de tariefmethodologie hanteert bij overschrijding van het ter beschikking gestelde vermogen steunen op 3 parameters:

- het volume (piek) dat als basis dient voor de berekening van deze tarifaire stimulans. Dit is ofwel de volledige vermogenspiek, ofwel het verschil tussen deze piek en het ter beschikking gestelde vermogen;
- het percentage (coëfficiënt) dat toegepast wordt op het tarief voor het ter beschikking gestelde vermogen om bij overschrijding de tarifaire stimulans te bepalen;
- de toepassingsduur van de tarifaire stimulans (penaliteit).

Elia stelt voor om de bemerkingen van de respondenten van de raadpleging te volgen door de penaliteit toe te passen op het verschil tussen de afgenomen vermogenspiek en het ter beschikking gestelde vermogen. Zo zal de tarifaire stimulans enkel toegepast worden op de eigenlijke overschrijding en wordt het ter beschikking gestelde vermogen aangerekend tegen het normale tarief dat van toepassing is.

Het tarief voor het ter beschikking gestelde vermogen moet echter een lange termijn component omvatten die rekening houdt met het beheer en de ontwikkeling van de infrastructuur van het net. De responsabilisering en de verbintenis van de netgebruikers om een passend vermogen te reserveren waarop dit tarief gebaseerd is, moet dan ook gepaard gaan met een termijn die voldoende lang is en tevens een zekere flexibiliteit voor evolutie biedt (cf. nieuw voorstel betreffende de ‘modaliteiten voor verlaging van het ter beschikking gestelde vermogen’). Elia houdt daarom vast aan het voorstel om de penaliteit toe te passen gedurende een periode van 12 kalendermaanden. Om bovendien een tarief te behouden dat voldoende aanmoedigend is en om het risico op gaming te beperken, dient de coëfficiënt van de penaliteit, die enkel toegepast wordt op de overschrijding, dan ook verhoogd te worden.

Ter afsluiting stelt Elia voor om de tarifaire stimulans te berekenen door een coëfficiënt van 150% toe te passen op het tarief voor het ter beschikking gestelde vermogen, en dat deze tarifaire stimulans van kracht blijft gedurende een periode van 12 kalendermaanden en enkel toegepast wordt bij overschrijding van het vermogen (verschil tussen vermogenspiek en het ter beschikking gestelde vermogen).

Samenvatting van de ontvangen reacties:

FEBELIEC onderstreept dat het noodzakelijk is een specifiek tarief te hanteren in gevallen waarbij er meerdere toegangspunten gebruikt worden als back-up of in noodsituaties. Dit is precies wat Elia met zijn voorstel beoogt.

INFRABEL heeft een zeer specifieke opmerking geformuleerd die voortvloeit uit de configuratie van het “tractienet spoor”, die specifieke gevolgen heeft voor INFRABEL.

GABE vraagt de toepassing van een gereduceerd “noodtarief” voor lokale producties zoals momenteel bij de tarieven voor onderschrijvingen van toepassing is.

Visie van Elia:

De aanpassingen aan de tariefstructuur moeten in zijn geheel beoordeeld worden. Zo vormt de overgang van de tariefdrager “bruto begrensde energie” naar “netto energie” en de invoering van maandpiek (netto vermogen) een voordeel voor lokale producties, dat de invoering van “ het ter beschikking gesteld vermogen “ wat als een nadeel gepercipieerd wordt, compenseert. Het invoeren van het type “bijkomend toegangspunt”, een toegangspunt met een sterk verlaagd tarief voor het ter beschikking gestelde vermogen (20% van een principaal toegangspunt) is zeker een antwoord op die situaties waar er meerdere toegangspunten per elektrische installatie zijn.

4.4.4 EVOLUTIE VAN HET TARIEF VOOR HET VERMOGEN TER BESCHIKKING VAN DE DISTRIBUTIENETBEHEERDERS

Samenvatting van de ontvangen reacties:

EDORA wijst op het verschil in aanpak voor distributienetbeheerders bij koppelpunten op 30/36/70kV en bij koppelpunten naar middenspanning. Terwijl het ter beschikking gestelde vermogen op 30/36/70kV gebaseerd is op een waarde die bepaald wordt door de distributienetbeheerder, met toepassing van de bijbehorende penaliteit in geval van overschrijding van het ter beschikking gestelde vermogen (zoals het geval is voor industriële gebruikers die direct aangesloten zijn aan deze spanningsniveaus), wordt het ter beschikking gestelde vermogen voor transformatie naar de middenspanning bepaald door het schijnbaar vermogen van de HS/MS-transformatoren, en dus los van de afname en/of injectie in het distributienet. ANODE en ODE pleiten er bovendien voor om de distributienetbeheerders zoveel mogelijk te beschouwen als rechtstreeks aangesloten gebruikers, door ze te factureren op basis van hun netto afname, en zo distributienetbeheerders bijkomend ertoe te stimuleren hun afname van het Elia-net te verminderen. ODE haalt verder nog de kwestie aan van de baten voor distributienetbeheerders die voortvloeien uit de gelijktijdige afname en productie bij bepaalde distributienetgebruikers, en vraagt om deze baten terug te storten aan de betrokken leverancier(s).

Visie van Elia:

Het verschil in aanpak voor het ter beschikking gestelde vermogen tussen distributienetbeheerders op middenspanning of op 30/36/70kV is te wijten aan het feit dat er op een koppelpunt op 30/36/70kV geen transformator nodig is. Het vaststellen van het ter beschikking gestelde vermogen op basis van de technische karakteristieken van de transformator, zoals voorzien in artikel 2 van de tarifaire methodologie, is bijgevolg niet mogelijk op een dergelijk koppelpunt. Daarom wordt met een contractuele waarde gewerkt, zoals bij rechtstreekse netgebruikers, die door de distributienetbeheerder wordt aangegeven en waarop een penaliteit van toepassing is. Dit kadert trouwens in de hanteerde harmonisatie tussen distributienetbeheerders en rechtstreekse netgebruikers die zo volgens dezelfde tarieven worden gefactureerd wanneer ze op hetzelfde 30/36/70kV-spanningsniveau aangesloten zijn.

Met een toenemend aantal en een verscheidenheid van de aangesloten distributienetgebruikers zal hun onderlinge gelijktijdigheid een grotere invloed hebben, waardoor het netto vermogen op het koppelpunt lager zal zijn dan de som van de vermogens van alle individuele netgebruikers. Deze gelijktijdigheid geeft aanleiding tot een lagere factuur voor de distributienetbeheerder, wat leidt tot een lager transmissietarief voor zijn netgebruikers. Deze baten worden dus gesocialiseerd over alle netgebruikers en niet toegewezen aan een bepaalde leverancier.

De tarieven van de distributienetbeheerder op basis van het afgenomen vermogen in 30/36/70kV netten bestaan uit dezelfde drie componenten als voor een rechtstreekse netgebruiker: ter beschikking gesteld vermogen, jaarpiek en maandpiek. Net als voor een rechtstreekse netgebruiker

betekenen al deze componenten een incentive voor de distributienetbeheerder om zijn belasting op elk koppelpunt te minimaliseren. Energietermen worden, voor distributienetbeheerders als voor rechtstreekse netgebruikers, op basis van de netto afgenomen energie gefactureerd.

4.5 TARIEVEN VOOR HET BEHEER VAN HET ELEKTRISCH SYSTEEM

Samenvatting van de ontvangen reacties:

FEPEG stelt de vraag waarom geen specifieke congestiecomponent is voorzien in de tariefstructuur. Dergelijke component zou dienen tot het vergoeden van productie-eenheden waarvan het programma wordt gewijzigd omwille van congestieredenen.

GABE en FEBELIEC stellen met betrekking tot het tarief voor bijkomende reactieve afname dat de referentie van toepassing bij lage afnames (het vlakke deel van de trechter) op ter beschikking gesteld vermogen zou moeten zijn in plaats van op de jaarpiek.

Visie van Elia:

Er is in de huidige tariefstructuur geen specifieke tariefcomponent voorzien voor congestie zoals het geval was in de periode 2012-2015. Dit is een gevolg van de tarifaire structuur opgelegd via de tarifaire methodologie. Dit aspect is nu inbegrepen in het tarief voor het beheer van het elektrisch systeem.

Met betrekking tot het tarief voor bijkomende reactieve afname, dient ter vervanging van de referentie van 'onderschrijvingen voor afgenomen vermogen' een andere referentie voor het actief vermogen gezocht te worden, dat het vlakke deel van de trechter bepaalt (bij lage afnames). Het tarief voor bijkomend reactief is in functie van de verhouding tussen afname actief en afname reactief vermogen. Elia stelt voor om de hoogst mogelijke waarde van actieve afname als referentie te nemen, zijnde de jaarpiek. Voor de netgebruikers betekent dit meer marge voor reactieve afname gezien de jaarpiek gemiddeld gezien hoger lag dan de maximale onderschrijvingen. Het ter beschikking gesteld vermogen wordt niet noodzakelijk afgenomen, dus is minder relevant in deze context.

4.6 TARIEVEN TER COMPENSATIE VAN DE ONEVENWICHTEN

Samenvatting van de ontvangen reacties:

Gezien de veronderstelling van Elia dat de onevenwichtsvolumes zullen toenemen, stelt ANODE voor dat ARP's dezelfde marge van vrijheid krijgen als Elia, en dat de toepassing van de alfa-term ook niet bij 140 MW, maar bij $140 \text{ MW} * \text{factor}$ van de verhoging van de reservevermogens wordt genomen. De alfa is immers een bestraffing voor de ARP's als zij grote onevenwichten veroorzaken. Door de ontwikkelingen in de markt, aldus ANODE, verwacht Elia dat het normaal is dat er grotere onevenwichten zullen zijn, zelfs als ARP hun werk goed doen, dus is het, volgens ANODE, onheus hen te bestraffen voor wat ze redelijkerwijs niet kunnen controleren in die mate van nauwkeurigheid.

Visie van Elia:

Het doel van de alfa-term is om een bijkomende incentive te geven aan ARPs om voldoende flexibiliteit te ontwikkelen en alles in het werk te stellen om hun perimeter in evenwicht te houden. Het design van de alfa-term is zo opgevat dat deze voornamelijk sterke incentives geeft in geval van langdurige grote onevenwichten; dergelijke onevenwichten dienen ten allen tijde vermeden te worden door ARPs. Gezien de toekomstige uitdagingen met betrekking tot de evenwichtsbewaking van het net, acht Elia het dan ook niet opportuun om de drempelwaarde waarbij de alfa-term in werking treedt te verhogen. Een dergelijke aanpassing heeft een afzwakking van de incentive tot gevolg, met als mogelijk gevolg een sterkere stijging van het systeemonevenwicht dan verwacht.

4.7 TARIEF VOOR MARKTINTEGRATIE

Samenvatting van de ontvangen reacties:

EDORA stelt vragen bij transparante toewijzing van de kosten aan deze tariefcomponent en maakt zich zorgen over een eventuele sterke toename van deze kosten.

FEBELIEC en INFRABEL suggereren om deze tariefcomponent aan te rekenen via de ARP in plaats van de toegangshouder.

Visie van Elia:

Voor de toewijzing van de kosten aan deze tariefcomponent volgt Elia de bepalingen van de tarifaire methodologie waar duidelijk omschreven staat welke kosten inbegrepen zijn. In haar tariefdossier overgemaakt aan de CREG duidt Elia op transparante wijze hoe de kosten aan de verschillende tarieven worden toegewezen. Het is belangrijk op te merken dat het hier niet gaat om 'nieuwe' kosten t.o.v. de periode 2012-2015, maar dat het gaat om kosten die voorheen voornamelijk in het tarief voor systeembeheer vervat zaten. Dit tarief werd in het verleden steeds aangerekend aan de toegangshouders. Het aanrekenen van het tarief voor marktintegratie aan de toegangshouders is dan ook een logische verderzetting van het verleden en betekent bovendien geen inbreuk om het service-based karakter van de tarieven.

De evolutie van deze kosten na 2019 is op dit moment moeilijk te beoordelen. Het voorgestelde tarief is gebaseerd op de best mogelijke inschatting van de kosten voor de periode 2016-2019 die op dit ogenblik beschikbaar is.

4.8 COMPENSATIE VAN ACTIEVE VERLIEZEN IN HET FEDERAAL TRANSPORTNET

Samenvatting van de ontvangen reacties:

FEBELIEC, GABE en ANODE stellen alternatieve systemen voor om te voorzien in de compensatie van de actieve verliezen in het federaal transportnet.

Visie van Elia:

Elia is gebonden door de huidige bepalingen van Art. 161 van het Federaal Technisch Reglement. Het afschaffen van het systeem of het invoeren van andere systemen is dus niet mogelijk binnen het huidige wettelijke kader.

5 REACTIES BIJ "OPENBARE DIENSTVERPLICHTING, HEFFINGEN EN TOESLAGEN"

Er werden geen specifieke reacties ontvangen met betrekking tot openbare dienstverplichtingen, heffingen en toeslagen.

6 CONCLUSIES

Gelet op het feit dat het de eerste keer was voor Elia dat zij diende te consulteren over de beslissende elementen van het tarifaire voorstel, was het voor Elia ook een leerproces. De vele reacties van zeer diverse marktpartijen geven aan dat dit document aandacht bestudeerd is en hier ook zeer waardevolle voorstellen uit naar voor zijn gekomen.

Elia heeft getracht om aan alle reacties een antwoord te bieden en de marktpartijen voldoende inzicht te geven in de assumpties die werden genomen. In aanvulling op vragen werden ook

specifieke voorstellen geformuleerd om bepaalde elementen en toepassingsmodaliteiten anders in te vullen dan voorgesteld door Elia.

Bepaalde voorstellen werden effectief in rekening gebracht en leidden tot wijzigingen in het tarifair voorstel aan de CREG. Concreet zal Elia haar jaarpiekperiode herdefiniëren, de modaliteiten voor wijziging van het ter beschikking gesteld vermogen veranderen, de wijze waarop een overschrijding van het ter beschikking gesteld vermogen tarifair behandeld wordt aanpassen alsook de wijze waarop het afgenomen piekvermogen wordt bepaald voor direct aan het Elia-net aangesloten industriële netgebruikers en distributienetbeheerders aangesloten aan de netten 70/36/30 kV. Op andere voorstellen kon Elia niet ingaan, de redenen hiervoor worden uitgebreid toegelicht in het verslag. Verschillende voorstellen waren niet in lijn met de tarifaire methodologie of het actueel wettelijk kader waardoor deze niet geleid hebben tot aanpassingen van de door Elia gedane voorstellen.